

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

16. ročník, školský rok 2023/24

Testové úlohy pre kategóriu F (6. ročník ZŠ a 1. ročník OG)

Poznámka: Otázky monotematickej časti sú označené *.

1.* Prečítajte si uvedené tvrdenia a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nepravdivé. Do odpovedového hárka správne zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) Počas prvých dvoch storočí stredoveku dochádzalo na európskom kontinente k veľmi častým vojnám.
- b) Najvplyvnejšou zložkou vtedajších kmeňov sa stali družiny kmeňových čarodejníkov.
- c) Spomedzi členov takýchto družín vzišli kmeňoví vládcovia, ktorých často nazývame kráľmi.
- d) Pôda a ľudia, ktoré tieto družiny získali výbojmi, sa stali spoločným majetkom členov družiny.

2.* Jedným z typických znakov stredoveku bolo „léno“. Z uvedených možností vyberte iba tie, ktoré ho opisujú pravdivo. Písmená, ktoré označujú tri správne odpovede, zapíšte do odpovedového hárka.

- a) označenie léna v latinskom jazyku je privilegium
- b) léno prepožičiaval kráľ členom svojej družiny
- c) léno malo podobu územia – pôdy s ľuďmi, ktorí na nej žili
- d) označenie léna v latinskom jazyku je feudum
- e) léno malo podobu pravidelných platieb z kráľovskej pokladnice
- f) kráľ zvykol darovať léno členom svojej družiny do stáleho osobného vlastníctva už na začiatku stredoveku

3.* Čo všetko museli rytieri vedieť? Z uvedených možností vyberte tri, ktoré neboli pre rytierov nevyhnutnými schopnosťami a znalosťami. Do odpovedového hárka zapíšte len písmená označujúce správne možnosti.

- a) čítanie a písanie
- b) jazda na koni
- c) hlboká znalosť Biblie
- d) ovládanie zbraní
- e) pravidlá rytierskeho boja
- f) znalosti vo výstavbe hradov a pevností

Podoba Štefana VI. Mariášiho v Markušovciach
(pred r. 1516)

4.* Vytvorte správne dvojice z uvedených hradov/zámkov a typických prvkov, ktorými sú známe. Do odpovedového hárka zapíšete iba správnu kombináciu písmena a čísla.

a) Devín	1) starší názov Tobul
b) Beckov	2) mohutná valcová veža
c) Budatín	3) Panenská veža
d) Kapušany	4) riečka Litava
e) Čabrad'	5) 70 metrov vysoké hradné bralo

5.* Nie všetky hrady alebo zámky boli postavené na výrazne vyvýšených miestach – kopcoch. Uvedené stavby rozdeľte na tie, ktoré postavili na nížine, prípadne na minimálne vyvýšenom mieste, a na tie, ktoré boli postavené na výrazne vyvýšených miestach.

Budatínsky hrad, Dobrá Voda, Lednica, Banská Bystrica, Dubnica nad Váhom, Halič

6.* Vyberte správnu možnosť dopĺňajúcu vetu a zapíšete ju do odpovedového hárka.

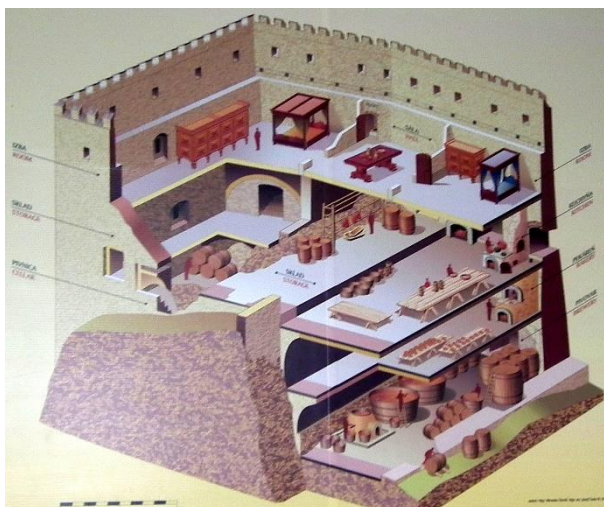
- a) **Najstaršia stavba v areáli Nitrianskeho hradu pochádza z: románskeho, gotického alebo renesančného stavebného slohu.**
- b) **V priestoroch hradu v Banskej Bystrici je/sú : jeden, dva alebo tri kostoly.**
- c) **Najstaršia stavba v areáli Starého zámku v Banskej Štiavnici pochádza z: románskeho, gotického alebo barokového stavebného slohu.**

7.* V odpovedovom hárku správne priradíte uvedené hrady a zámky k regiónu, v ktorom sa nachádzajú.

Kapušany, Beckov, Halič, Čabrad', Hlohovský hrad, Smolenice, Budatínsky hrad, Lietava, Ľubovniansky hrad

8.* Do odpovedového hárka správne napíšete, v ktorých štyroch z uvedených hradov a zámkov nájdeme muzeálne expozície prezentujúce nálezy a predmety viažuce sa (aj) k dejinám týchto hradov a zámkov? Pomôžte si aj priloženým obrázkom.

*Budatínsky hrad,
Čabrad',
Kapušany,
Banská Štiavnica,
Ľubovniansky hrad,
Devín,
Dobrá Voda,
Lednica*

9.* Hoci sa hrady a zámky spájajú najmä s obdobím stredoveku, aj u nás máme viaceré stavby, ktoré vznikli, prípadne boli výrazne prestavané alebo dostavané až v neskoršom období, niekedy dokonca až v 19. storočí. Z uvedených lokalít vyberte dve takéto mladšie stavby.

Dubnica nad Váhom, Devín, Čabrad, Smolenice, Lietava

10.* Vytvorte správne dvojice z fotografií a názvov miest, obcí či mestských častí, v ktorých sa pamiatky nachádzajú. Do odpovedového hárka zapíšte iba správnu kombináciu písmena a čísla.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

A – Nitra
B – Beckov

C – Hlohovec
D – Devín

E – Banská Bystrica
F – Budatín

11.* Pozorne si pozrite nasledujúce obrázky. Do odpoved'ového hárka zapíšte z ponúkaných možností iba tých päť hradov/zámkov, ktoré sa na obrázkoch nenachádzajú.

Čabrad' – hrad, Kapušany – hrad, Dobrá Voda – hrad, Dubnica nad Váhom – zámok, Halič – zámok, Lietava – hrad, Ľubovniansky hrad, Smolenice – zámok, Banská Štiavnica – Starý zámok, Lednica – hrad

12. Uvedené pamiatky správne rozdeľte na tie, ktoré boli postavené v praveku, staroveku a stredoveku, a následne ich zapíšte do odpoved'ového hárka.

Stonehenge v Anglicku, Partenón v Aténach, Notre Dame v Paríži vo Francúzsku

13. Do odpoved'ového hárka správne zapíšte, do ktorého z historických období patria nasledujúce roky:

6000 pred Kr., 2023, 1600, 1300, 400

14. Vytvorte správne dvojice z archeologických nálezov a lokalít, kde sa našli. Do odpovedového hárka zapíšte len správnu kombináciu písmena a čísla.

a) Gánovce	1) telo človeka z medenej doby (Ötzi)
b) Niaux	2) odliatok mozgovne neandertálca
c) Sungir	3) jaskynná nástenná maľba
d) Hadar	4) hrob pravekého človeka spred 30 000 rokov
e) talianske Alpy	5) pozostatky australopiteka

15. Pozorne si prečítajte nasledujúci text a nájdite v ňom šesť chýb. Zapíšte ich do odpovedového hárka a doplňte tam aj správne, opravené znenie. Na poradí zapísaných chýb nezáleží. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

Na konci **doby bronzovej** prenikli do Európy Skíni a Tráci. Zo staršej fázy **železnej doby** pochádzajú nálezy z lokality Hellstatt, ktorá je na území dnešného **Rakúska**. V **Chorvátskom Grobe** bol objavený slnečný idol. Vo francúzskom meste **La Tène** bolo významné sídlo Keltov. Na území dnešného Slovenska sídlili Kelti aj v **Havránku** pri Oravskej Mare. Vo svojich oppidách **razili medaily**, na ktorých sú pravdepodobne vyryté **mená ich vládcov** – napríklad Nonnos a Biatec.

16. Priradte osobnosť k starovekej civilizácii/ríši. Do odpovedového hárka zapíšte len správnu kombináciu písmena a čísla. K jednej z civilizácií (artefakty ktorej vidíte na obrázku) treba priradiť viac osobností.

a) Konfucius	1) Egypt
b) Budha	2) Čína
c) Chammurapi	3) Babylonská ríša
d) Amenhotep IV.	4) India
e) Ramzes II.	
f) Meni	

17. Rozdeľte nižšie uvedené informácie podľa toho, či súviseli s minojskou alebo mykénskou civilizáciou. Do odpovedového hárka zapíšte len príslušné písmená.

a) symboly – dvojsečná sekera, býk a bohyňa s hadmi
b) mohutné kyklopské hradby
c) mesto Knóssos
d) mesto Argos

18. K uvedeným osobnostiam priradíte, čím sa zapísali do dejín. Do odpovedového hárka zapíšete k osobnosti iba správne písmeno.

Lykurgos, Solón, Perikles, Leonidas, Kýros Veľký, Drakón

- a) zrušil v Aténach dlžne otroctvo
- b) spísal spartské zákony
- c) viedol spartské vojská v bitke v Termopylskom priesmyku
- d) počas jeho vlády patrili Atény k najbohatším mestám sveta
- e) spísal aténske obyčajové právo
- f) zakladateľ Perzskej ríše

19. V odpovedovom hárku správne doplňte informácie, ktoré súvisia so starovekou Macedóniou. Správne ich zapíšete do odpovedového hárka.

Macedónia využila oslabenie gréckych štátov počas ... A ... vojny, ktorá sa odohrávala v rokoch 434 až 404 pred Kr. Macedónsky panovník ... B... v roku 338 pred Kr. násilím donútil Grékov vytvoriť ... C... spolok. Jeho syn ... D... zaútočil na ... E ... ríšu, odvekého nepriateľa Grécka z prevažne ázijskej oblasti, a porazil ju.

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský
Recenzentka: Mgr. Anna Žideková
Fotografie: Mgr. Eva Lukovičová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský
Vydal: NIVaM, 2024 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády